

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
Actie- programma		D. van der Heijden	19 september 2023

Onderwerp
Actieprogramma water en vrije tijd in Almelo

Geachte leden van de raad,

Sinds enkele decennia heeft Almelo zich tot doel gesteld om het water in de gemeente meer ruimte te geven. Dit heeft geresulteerd in de ontwikkeling van strategische kaders, visies en beleidsdocumenten op diverse domeinen, waarin ambitieuze doelstellingen met betrekking tot water zijn opgenomen. Deze inspanningen zijn niet alleen afkomstig van verschillende teams binnen de gemeente, maar ook van het waterschap en de provincie.

We willen als Almelo een stad zijn waar het prettig is om te wonen, werken én recreëren. Onze unieke groen-blauwe structuur biedt kansen om de recreatiewaarde te vergroten. Om invulling te geven aan de ambitie om van Almelo dé waterstad van Twente te maken is aan MarketingOost opdracht gegeven het actieprogramma 'water en vrije tijd in Almelo' op te stellen ten behoeve van de versterking van de groen-blauwe structuur. In dit actieprogramma zijn in samenwerking met externe partners projecten en initiatieven op het gebied van vrije tijd, sport, kunst en cultuur opgenomen. Het college heeft besloten het actieprogramma 'water en vrije tijd in Almelo' vast te stellen en voor de uitwerking budget beschikbaar te stellen uit het programma Economie & Arbeidsmarkt.

Actieprogramma 'water en vrije tijd' in Almelo

Het actieprogramma 'water en vrije tijd' in Almelo heeft, zoals de naam suggereert, als voornaamste doel om het gebruik van water in en rond Almelo te bevorderen als het gaat om vrijetijdsbesteding. De ambitie is om het bestaande water, zowel binnen de stad als in de aansluiting met het omliggende buitengebied, zowel letterlijk als figuurlijk levendiger te maken en het een prominente plaats te geven in de beleving van de stad.

Dit actieprogramma beoogt heldere keuzes te maken en specifieke projecten te identificeren waar de komende jaren de nadruk op zal liggen. Het is een programma dat niet alleen door de gemeente wordt uitgevoerd, maar in samenwerking met diverse partners zoals Almelo Promotie, ondernemers, culturele en maatschappelijke instellingen, het Waterschap Vechtstromen en de Provincie Overijssel.

Het actieprogramma is opgebouwd rond verschillende programmalijnen:

- Vloeiende hardware: hierbij gaat het om aanpassingen in de openbare ruimte die direct van invloed zijn op het gebruik van water. Het doel is om de openbare ruimte zo aan te passen dat water meer zichtbaar wordt en beter benut kan worden.
- Het waterballet: er worden bijzonder veel evenementen en activiteiten georganiseerd in Almelo. Dit biedt een unieke kans om water een plek te geven in bestaande of nieuwe evenementen en cultureel programma.

- Werken met water: verschillende ondernemers in Almelo hebben plannen om activiteiten te ontplooien op of rond het water. Dit programmaonderdeel ondersteunt deze ondernemers bij het ontwikkelen van nieuwe zakelijke kansen gerelateerd aan water.
- Bron van natuur: water is van vitaal belang voor natuurontwikkeling. Deze programmalijn omvat projecten die de beleving van water stimuleren en tegelijkertijd bijdragen aan biodiversiteit, natuurontwikkeling en klimaatadaptatie.
- De verbinding van water: tot slot richt deze programmalijn zich op de organisatie van de acties in het actieprogramma, zodat alle inspanningen naadloos op elkaar aansluiten en effectief worden uitgevoerd.

Een overzicht van de projecten is te vinden op pagina 14 van het actieprogramma.

Uitvoering

Nu het actieprogramma is vastgesteld zal er binnen het programma Economie & Arbeidsmarkt een coördinator worden benoemd om ervoor te zorgen dat de projecten uit het actieprogramma succesvol worden uitgevoerd. Het subsidiëren van externe projecten vanuit het actieprogramma geschiedt altijd op basis van cofinanciering.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

J. Dijkstra

A.J. Gerritsen

Water & Vrije tijd in Almelo

Actieprogramma 2023-2026

1. Aanleiding

1.1 Water en Almelo

Almelo heeft sinds enkele decennia als doel gesteld water meer ruimte te geven. Hiervoor zijn op vele verschillende domeinen al strategische kaders, visies en beleidsdocumenten opgesteld waarin ambities zijn opgenomen met betrekking tot water. Niet alleen vanuit teams binnen de gemeente, maar ook vanuit het waterschap en de provincie.

In oktober 2020 is het visiedocument Almelo Waterstad opgesteld, waarin richting wordt gegeven aan de ambitie om water levendiger te maken. In aanvulling hierop zijn verschillende suggesties gedaan voor verbeteringen en is een doorberekening gemaakt van de economische waarde. Uit deze doorberekening bleek een toegevoegde waarde van 1,5 miljoen per jaar. De gemeente Almelo wil dit visiedocument verder uitwerken en concretiseren.

1.2 Naar een concreet actieprogramma

Ook binnen het domein 'vrijtijdseconomie' kan water in Almelo een impuls krijgen. Activiteiten op en rond het water zorgen voor levendigheid, versterken het imago van Almelo en het creëren van meer water zorgt voor een verbetering van het lokale klimaat en wateropvang. Dit document is de vertaling van het visiedocument Almelo Waterstad naar een concreet actieprogramma waarin vrijetijdseconomie en water worden gekoppeld.

Dit actieprogramma is bedoeld om duidelijke keuzes te maken en specifieke projecten te definiëren waar de komende jaren op wordt ingezet. Het betreft een programma dat niet alleen door de gemeente wordt uitgevoerd, maar met samenwerkingspartners, zoals Almelo Promotie, ondernemers, culturele en maatschappelijke instellingen, het Waterschap Vechtstromen en de Provincie Overijssel.

2. Doel actieprogramma water & vrijetijd in Almelo

2.1 Water in beweging

Het actieprogramma water en vrije tijd in Almelo heeft -zoals de naam doet vermoeden- als hoofddoel de toepassing en het gebruik van water in en rond Almelo te versterken als het gaat om vrijetijdsbesteding. De ambitie is het bestaande water, zowel in de stad als in de verbinding met het buitengebied, letterlijk en figuurlijk meer levendig te krijgen en een prominente positie in de beleving van de stad te geven. Op dit moment is het aanwezige water op verschillende plekken stilstaand, ongebruikt, onzichtbaar en ontoegankelijk. Dit kan en moet anders.

Water heeft een unieke waarde ten opzichte van de beleving van de stad. Door het water meer zichtbaar te maken, op andere manieren te gebruiken en de ruimte te geven, wordt de beleving van water voor bewoners en bezoekers verbeterd. Denk maar aan het gezellige beeld van watervogels die rondzwemmen, een mooi evenement op het water, bewoners die lekker met de voeten in het water zitten in de zomer of vanaf het terras genieten van kinderen die met bestuurbare bootjes aan het varen zijn. Het zorgt voor reuring en gezelligheid, maar tegelijkertijd voor rust en natuur. Water zorgt voor beweging, stroming, verbinding en ruimte.

2.2 Water verbindt domeinen

Water is een aspect dat letterlijk en figuurlijk allerlei domeinen doorkruist en verbindt:

- **Natuur en klimaat:** water is uiteraard een van de belangrijke pijlers binnen natuur- en klimaatontwikkeling. Immers, water laat planten en dieren leven en groeien. En de opvang van water is nodig voor het tegengaan van droogte en het voorkomen van overstromingen. Bovendien zorgt de aanwezigheid van water voor een meer gemiddeld klimaat, minder koud in de winter en minder hitte in de zomer. De laatste jaren heeft Almelo het watermanagement goed onder controle gekregen. Momenteel wordt gewerkt aan het verbeteren van de waterkwaliteit, deze is nog in alle gevallen goed genoeg.
- **Stedenbouw:** daarnaast heeft water een sterke verbinding met stedenbouw en gebiedsontwikkeling. In de strategische uitvoeringagenda van Almelo hebben groen en water een prominente plek. Een concreet voorbeeld: de ontwikkeling van de Spoorzone, het gebied rondom het station. Er is veel water in en nabij het plangebied en de ambitie is dit te versterken door in te zetten op meer verblijffuncties en groen langs het water. Voor het creëren van nieuwe woonwijken speelt water een centrale

rol. Zo geeft het Waterschap Vechtstromen bij de ontwikkeling van nieuwe wijken aan hoeveel opslag en afvoercapaciteit er nodig is, maar wordt er tevens geadviseerd op welke manier water de wijk kan versterken.

Doelen stedelijke ontwikkeling

- Citymarketing: water heeft tevens een grote impact op hoe de stad wordt beleefd en daarmee het imago van de stad. De aanwezigheid van water zorgt voor een ander gevoel, denk maar aan steden met een grote rivier zoals Rotterdam of Arnhem, steden met veel grachten zoals Amsterdam of Utrecht en steden/dorpen met veel kanalen zoals Giethoorn. Dit aspect heeft invloed op de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners, bezoekers en zelfs bedrijven.
- Maatschappelijke kwaliteit: water leent zich heel goed voor ontmoetingen via evenementen, culturele activiteiten en sport. Dit stimuleert integratie, beweging en dus gezondheid, educatie en verbinding.

2.3 Vrijtijdseconomie en water

De laatste jaren is in de vrijetijdseconomie -en specifiek het toerisme- de focus sterk veranderd: van een strategie waarbij het gaat om meer bezoekers die langer blijven en meer uitgeven (een volledig economische insteek), is het beleid de laatste jaren zich steeds meer gaan richten op de koppeling met andere domeinen, zoals natuur, bereikbaarheid, klimaat, erfgoed en duurzaamheid. Dit is een logische samenloop met het feit dat op andere domeinen er stevige opgaves zijn waar de aandacht op ligt, zoals klimaatverandering, duurzaamheid,

woonklimaat en energietransitie. Dit actieprogramma sluit hier goed op aan: in het actieprogramma is gekeken naar hoe de projecten niet alleen bijdragen aan een versterking van de vrijheidseconomie, maar juist ook een impuls kunnen geven aan de andere domeinen.

Vrijtijdseconomie is een breed begrip, het gaat om alle activiteiten die centraal staan in de vrije tijd van bewoners en bezoekers. Denk aan functies als dagattracties, horeca, hotels, culturele instellingen (musea, theaters, bibliotheek) en evenementen, maar ook verbindende onderdelen zoals fiets- en wandelpaden en routes.

Voor de provincie is de vrijetijdseconomie onderdeel van de 'laag van beleving' in de ruimtelijke ordening. Op dit moment werkt de provincie aan het concretiseren van de omgevingsvisie en de verwachting is dat onderstaande lagen als kenmerken hierin worden opgenomen.

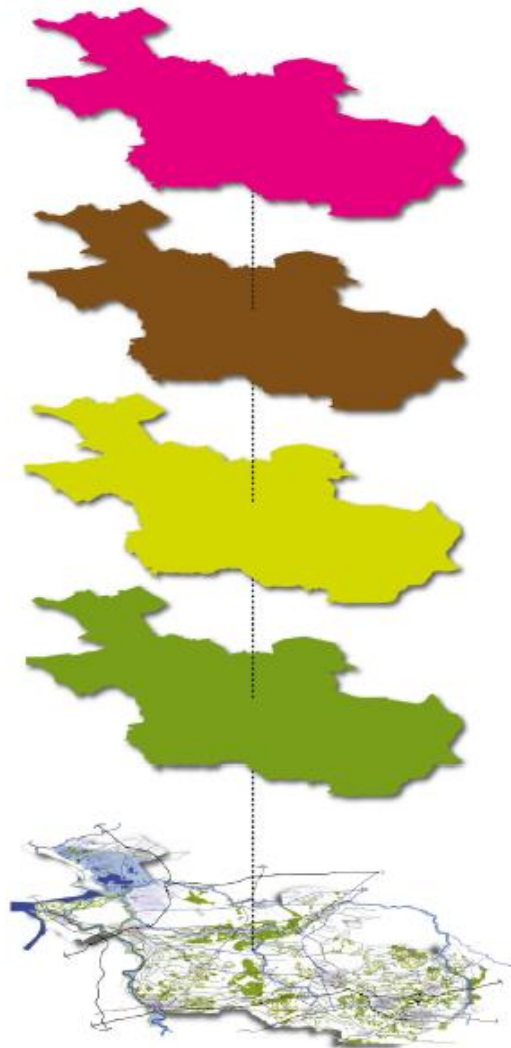
Gebiedskenmerken Provincie Overijssel

4. Laag van de beleving

3. Stedelijke laag

2. Laag van het agrarisch cultuurlandschap

1. Natuurlijke laag

2.4 Prominent maar geen USP

Met dit actieprogramma wordt als doel gesteld om het water in en om Almelo beter beleefbaar te maken. Met andere woorden: bewoners en bezoekers kunnen meer gebruik maken van het water, interacteren meer met het water en genieten van het water als toegevoegde waarde aan de stad. Het is logisch dat Almelo hier op inzet, gezien de stad al van oudsher verbonden is met het water. Het is echter niet de ambitie om water in Almelo als onderscheidend aspect, een zogenaamde USP, te ontwikkelen. Om de propositie als 'waterstad' waar te maken naar bezoekers en bewoners zijn te grote investeringen nodig in de stad. Het is niet realistisch om steden als Rotterdam of Giethoorn te willen evenaren.

2.5 Het resultaat

Dit actieprogramma is een vertaling naar concrete projecten voor de komende jaren. Dit actieprogramma moet uiteindelijk bijdragen aan de volgende doelstellingen:

- Het water is aantoonbaar levendiger geworden voor mens en dier.
- Er zijn innovatieve toepassingen van water in de stad.
- Meer bezoekers en inwoners ervaren en waarderen het groen en blauw in Almelo.
- Er komen meer bezoekers naar de stad en gebruiken daarbij meer toepassingen van water.

Om dit resultaat te behalen zijn er randvoorwaardelijke doelen die niet binnen dit actieprogramma horen, maar er wel sterk aan gekoppeld zijn. De eerste is het creëren van meer ruimte voor het water. Enerzijds meer plassen, beken en fontein, maar anderzijds ook meer ruimte voor de toepassingen op/rond water, zoals doorgangen en verbindingen. De tweede is het verbeteren van de kwaliteit van het water, voornamelijk schoner.

3. Het verhaal

Stroming als begin van Almelo

Het kabbelende water heeft altijd een prominente rol gespeeld in de geschiedenis en ontwikkeling van de stad Almelo. Gelegen in het oosten van Nederland, heeft water niet alleen een praktische betekenis gehad, maar heeft het ook een diepere culturele, historische en natuurlijke waarde voor deze stad.

Almelo is letterlijk ontstaan op de kruising van waterwegen. Door deze ligging aan het water ontstond er een levendige handel tussen vissers, ambachtslieden, boeren en schippers. Het water speelde een cruciale rol in de (economische) ontwikkeling van Almelo. In de loop van de tijd ontstonden meer kanalen en zelfs een haven, waardoor Almelo zich ontwikkelde tot textielstad. Op een gegeven moment was Almelo zelfs de grootste katoenhaven van Europa! De talrijke beken en kanalen die door de stad stromen, voorzagen de fabrieken van waterkracht en vormden zo de basis voor de industriële groei. Dit historische aspect van water is een belangrijk onderdeel van het erfgoed van Almelo.

Overstroming als bedreiging voor Almelo

Helaas is water in de loop der eeuwen niet altijd alleen maar een zegen geweest voor de stad Almelo. Tegelijkertijd is het water ook een bedreiging geweest, voornamelijk doordat Almelo op het laagste punt in de regio ligt. In de winter stonden landerijen vaak onder water en er zijn verschillende overstromingen geweest van de Loolee, Aa en Weezebeek. Hierdoor stonden huizen onder water, soms wel tot een meter hoog! Dit vroeg om ingrijpen. Door het aanleggen van gemalen, kanalen en waterwerken hebben Almelo, het Waterschap en de provincie regie gekregen op het water. Deze voortdurende inspanningen zijn van cruciaal belang om de veiligheid en levensvatbaarheid van Almelo te waarborgen in een steeds veranderend klimaat en met toenemende watergerelateerde uitdagingen. Zeker nu de contrasten tussen droogte en hevige regenval steeds groter worden.

Doorstroming stopt in Almelo

Toen de textielindustrie in de jaren 60 en 70 geleidelijk verdween, werden delen van havens, kanalen, beken en rivieren gedempt, omdat de functie ervan verdween. Veel water was tevens erg vervuild en gaf daardoor overlast in de stad qua hygiëne en stank. Tenslotte ontwikkelde de stad zich sterk qua nieuwe woonwijken en infrastructuur, waar ruimte voor moest worden gemaakt. Met de grote kanalen rondom de stad was de stad grotendeels beschermd tegen overstromingen en was het water in de stad nagenoeg volledig onder controle. Daarmee ging echter ook de nieuwe dynamiek van stromend water verloren.

Stroomlijnen van water

De laatste decennia zet Almelo stevig in op het versterken van water in en om de stad. Het meest prominente project is de nieuwe havenkom, midden in het winkelgebied en direct grenzend aan de markt. Een toonaangevend project, mede ook doordat de trappen het water toegankelijk en benaderbaar maken. In de winter ligt er een ijsbaan op het water, zijn er de Havendagen, is er de Praam, zijn er verschillende bijzondere drijvende fonteinen in de stad te zien, is er een kanoroute, wordt het Doepark de Hagen al behoorlijk gebruikt en wordt bij Indië een nieuwe waterkom gegraven. Water krijgt dus steeds meer de ruimte en reuring.

Stroomversnelling

Maar met dit actieprogramma wordt het gebruik en de beweging van het water de komende jaren versneld. Dat geldt niet alleen bij dit actieprogramma, maar ook in de stedelijke ontwikkeling krijgt water en steeds meer prominente rol. Zo zit water inmiddels stevig in de plannen voor de ontwikkelingen van de Spoorzone en ook op andere plekken in de stad wordt water steeds meer meegenomen in de ontwikkeling van wijken en stadsdelen.

4. Trends en statistieken

In dit hoofdstuk worden kort de trends en statistieken beschreven die relevant zijn voor dit actieprogramma water en vrije tijd in Almelo.

4.1 Internationaal

Wereldwijd doen zich verschillende ontwikkelingen voor waar je als bestemming of stad niet of nauwelijks invloed op hebt, maar wel rekening mee dient te houden:

- **Temperatuursverandering:** Door de klimaatverandering loopt de gemiddelde temperatuur sterk op, in stedelijke gebieden is dit sterker dan in het buitengebied. Water zorgt (net als bomen) voor een afkoeling van de omgeving bij hitte. Tegelijkertijd zoeken bewoners en bezoekers eerder het water op voor verkoeling als het te warm is. Het ruimte geven aan water zorgt dus voor een prettiger leefklimaat in de stad.
- **Achteruitgang biodiversiteit:** zowel in Nederland als in andere landen is er veel discussie over de kwaliteit van de natuur en de mate waarop de biodiversiteit achteruit gaat. Water speelt een essentiële rol in de groei van dieren en planten. Projecten op en om het water kunnen juist de ontwikkeling van biodiversiteit stimuleren.
- **Hoeveelheid vrije tijd:** de laatste decennia is de hoeveelheid vrije tijd sterk toegenomen. Waar vrij zijn en op vakantie gaan vroeger behoorde tot een luxe, is het tegenwoordig eerder een basisbehoefte. Zowel tijdens de coronapandemie als daarna is dit goed zichtbaar: de bezetting van vluchten, accommodaties en dagbestedingen zijn inmiddels veelal boven het peil van 2019. Ook de omzetten breken records: gasten blijven bereid de stijgende prijzen te betalen. Dit biedt kansen voor het aanbieden van vrijetijdsaanbod en het aantrekken van bezoekers. Ook eigen inwoners hebben meer behoefte aan een leuke besteding van hun vrije tijd.

4.2 Nationaal

Ook op nationaal niveau zijn er verschillende ontwikkelingen of relevante cijfers waarvan het actieprogramma gebruik maakt:

- Vakantie dichtbij: de coronapandemie heeft veel inwoners van Nederland laten herontdekken hoeveel leuke en bijzondere plekken er in Nederland zijn voor vakantie. Hierdoor is de vraag naar vakanties in eigen land toegenomen. Daarnaast wordt er steeds vaker gekozen voor meerdere vakanties per jaar, soms in de vorm van een weekendje weg. Dit biedt mogelijkheden om op in te spelen als toeristische bestemming.
- Watersport: Water wordt door een groot deel van Nederlanders gebruikt tijdens hun vrije tijd. Uit onderzoek blijkt dat bijna een kwart (24%) van de Nederlanders boven de 18 één of meerdere vormen van watersport beoefent, waaronder zeilen, varen, kanoën, suppen en kajakken. De belangrijkste redenen zijn gezelligheid en ontspanning. Bij zeilen en surfen scoort het beleven van weer, wind en water ook hoog en bij waterskiën de kick. De meeste watersporters behoren tot de leefstijlgroep Plezierzoekers, een groep die ook onder de inwoners sterk is vertegenwoordigd.

Watersportvorm	Kajuit- motorboot	Kajuit- zeilboot	Sloop	Open boot	Open Zeilboot	Speedboot/ jetski	Surfen (wind/kite/ golf)	Roeien	Kanoën/ kajakken	Waterskiën/ wakeboarden	Duiken	Suppen	Sportvissen *2)
													
Aantal watersporters (x 1.000)*1)	395	115	1.230	545	215	175	140	200	595	80	105	585	425
Percentage NL bevolking	2,8%	0,8%	8,6%	3,8%	1,5%	1,2%	1%	1,4%	4,2%	0,6%	0,7%	4,1%	3%
Percentage binnen watersportmarkt	11,8%	3,4%	36,6%	16,2%	6,5%	5,2%	4,2%	5,9%	17,8%	2,4%	3,1%	17,4%	12,7%

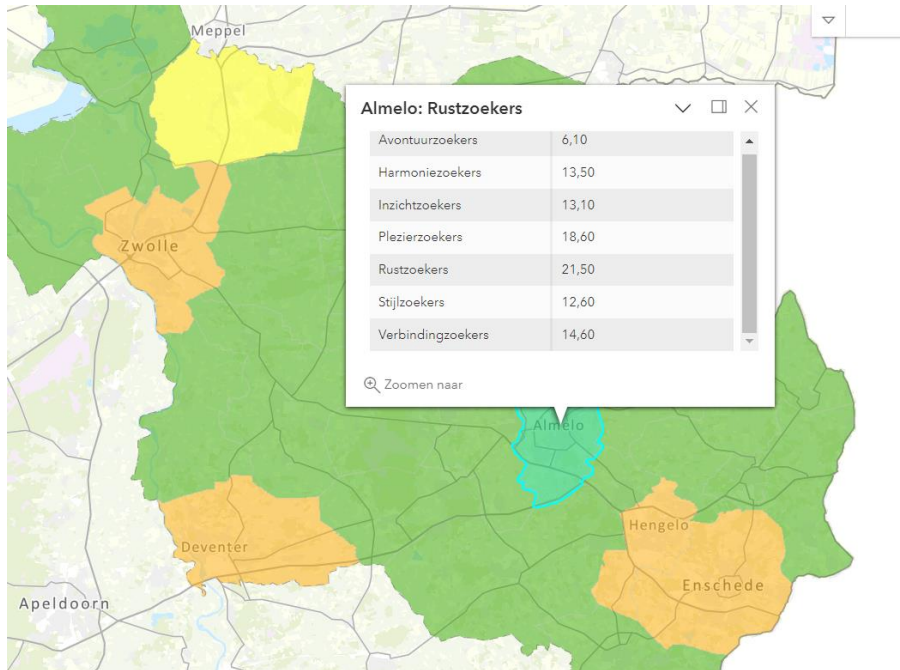
- Bootverhuur: Voorheen zorgden vergrijzing en goedkope vliegtickets er jarenlang voor dat het aantal bootjes en recreatief gebruik van het water in Nederland afnam, maar de coronapandemie heeft deze situatie volledig omgekeerd. Opmerkelijk hierin is dat de verhuur van boten aan het stijgen is, maar dat er inmiddels zichtbaar is dat privé bootbezit gaat dalen in de toekomst. Dit komt mede door de ontwikkeling van de sharing economy, maar ook door de vergrijzing, aangezien het overgrote deel (75%) van de boten in eigendom is van mensen boven de 50.
- Duurzaamheid/elektrificatie: Een positieve ontwikkeling binnen de watersport is de elektrificatie van voertuigen. Dit is met name een sterke verbetering qua stankoverlast en vervuiling van water door olie, maar tevens zorgt het voor veel minder geluidsoverlast.

4.3 Lokaal

Tenslotte wordt gekeken naar lokale ontwikkelingen of statistieken:

- Segmentatie inwoners: Binnen de vrijetijdssector wordt veel gebruik gemaakt van de onderstaande segmentatie: de Leefstijlvinder. Van nagenoeg alle plekken in Nederland is bekend hoe de verdeling is van de inwoners. Als wordt ingezoomd op Almelo valt op dat met name Rustzoekers goed vertegenwoordigd zijn met de 21,5%, gevolgd door Plezierzoekers met 18,6%. Dit is opmerkelijk, want deze doelgroepen zijn nagenoeg het tegenovergestelde van elkaar. De Rustzoeker houdt recreatie graag letterlijk en

figuurlijk graag dichtbij huis, lekker in Nederland blijven ze, het hoeft allemaal niet zo gek voor de Rustzoekers. Geen verrassingen, geen drukte en privacy en rust zijn belangrijk. De Plezierzoeker daarentegen wil plezier hebben, gekke dingen doen en vermaakt worden. Feesten, de hort op met een groep vrienden, daar maak je ze gelukkig mee. Het belangrijkste is dat het gezellig is, en dat er voor iedereen wat te doen is. Dit is in de realisatie van projecten binnen het actieprogramma relevant om in ogenschouw te nemen: voor welke doelgroep is het resultaat passend?

5. Het kader

5.1 Programmalijnen

Centraal in dit document staan concrete projecten die we gaan uitvoeren om de doelen te behalen. Om deze projecten te formuleren zijn verschillende stakeholders geïnterviewd, zoals ondernemers, culturele instellingen en uitvoeringsorganisaties. Daarnaast zijn bestaande onderzoeken, beleidstukken en uitvoeringsagenda's geanalyseerd. Uit al deze informatie is gedestilleerd welke kansen er liggen voor Almelo. Deze zijn gesorteerd langs een aantal programmalijnen:

- Vloeiende hardware: aanpassingen in de openbare ruimte toepassen die direct invloed hebben op het gebruik van water. In deze programmalijn gaat het om het aanpassen van openbare ruimte waardoor water meer gaat stromen, zichtbaarder wordt en ruimte krijgt.
- Het waterballet: er worden bijzonder veel evenementen en activiteiten georganiseerd in Almelo. Dit biedt een unieke kans om water een plek te geven in bestaande of nieuwe evenementen en cultureel programma.
- Werken met water: verschillende ondernemers in Almelo willen activiteiten organiseren op of rond het water. Dit programmaonderdeel richt zich op het ontwikkelen van nieuwe business door ondernemers die aan de slag gaan met water.
- Bron van natuur: water is cruciaal voor de ontwikkeling van de natuur. In deze programmalijn vallen de projecten die de beleving van water stimuleren maar tegelijkertijd een impuls geven aan biodiversiteit, natuurontwikkeling en klimaatadaptatie.
- De verbinding van water: deze laatste programma lijn is zeker niet het minst belangrijk, het gaat hierbij om de organisatie van de acties uit het actieprogramma.

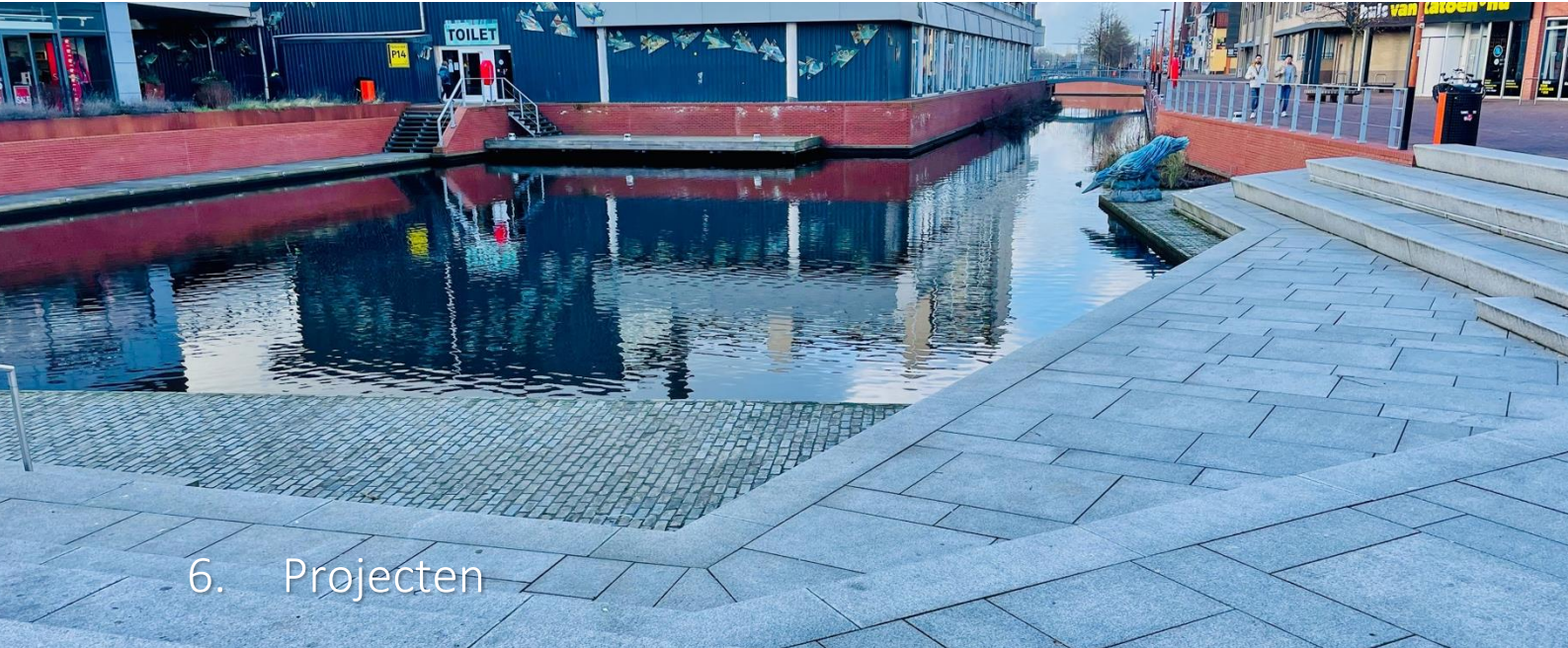
5.2 Criteria

Genoeg ideeën om water en vrije tijd te verbinden, maar waar kiest Almelo voor? Om die redenen zijn criteria gedefinieerd waaraan een project moet voldoen:

- Het heeft een direct effect op de kwaliteit en levendigheid van het water.

- Er is voldoende toeristische vraag naar deze activiteiten.
- Het is voor zowel bewoners als bezoekers van toegevoegde waarde.
- Er is een trekker voor het project.
- Het heeft geen negatief effect op flora en fauna.
- Er is financiële dekking voor het project.
- Er worden significante stappen gezet en resultaten geboekt in de komende 3 jaar.

Daarnaast moeten projecten ook aansluiten bij het karakter van Almelo, een stad met een directe manier, Twents en on-Twents en niet afwachtend. Almelo is eigenzinnig, ondernemend, no-nonsense en solidair, dat maakt Almelo anders. Projecten moeten aansluiten bij deze identiteit.

6. Projecten

6.1 Bestaande initiatieven

Naast de nieuwe projecten die we gaan ontwikkelen kent Almelo tal van bestaande initiatieven die de groen-blauwe structuur al versterken die door de stad gekoesterd worden. Binnen het actieprogramma wordt in samenspraak met deze initiatiefnemers verkend op welke onderdelen een kwaliteitsslag kan worden doorgevoerd. Enkele van deze initiatieven zijn:

- Vaartochten met de 'de Stad Almelo II' (Stichting Almelose Platbodems)
- Verhuur van sups, kano's en andere bootjes
- Almelo on Ice
- Slipperz
- Euregio kano rally
- (Eredivisie) Beachvolleybal

6.2 Nieuwe projecten

Onderstaand overzicht van projecten is opgesteld in samenwerking met de uitvoeringspartners die in het volgende deel wordt beschreven.

Project	Resultaat	Termijn	Trekker	Budget
<u>Vloeiende hardware</u>				
- Spelen met water in de stad	Meer interactie met water: speeltoestellen	2026 e.v.	Gemeente	N.n.b.
- Extra vlonders/trappen	Toegang tot het water vergroten	2025 e.v.	Gemeente	
- Meer fonteinen, watervallen	Meer beweging in het water	2026 e.v.	Gemeente	
- Verzachting kades	Kleurrijke en groene kades met kunstenaars	2025 e.v.	Gemeente	
- Zitplekken aan het water maken	Bankjes, ligstoelen etc	2024 e.v.	Gemeente	
- Kunstwerken met water	Bijzondere toepassing in kunstwerken	2026	Gemeente	
- Boothelling	Toegang tot het water voor vaartuigen	2024 e.v.	Gemeente	
- Onderzoek verlengen vaarseizoen	Het onderzoeken van de mogelijkheden om de bediening van de bruggen te automatiseren.	2024	Gemeente	
- Verduurzaming 'de Stad Almelo II'	Vervanging dieselmotor door elektromotor	2023 2024	Stichting Almelose platbodems	Cofinanciering
<u>Het waterballet</u>				
- Programmeren podium & strandje	Doorlopende activiteiten	2024 e.v.	Programmeur	Cofinanciering
- De Groen/Blauw expositie	Terugkerend evenement met blauw en groen	2024/2025	Theaterproducent	
- Kano voor minder validen	Toegankelijk water	2024 e.v.	TKBN	Cofinanciering
- Selectie water evenementen	Paar grote evenementen (havendagen, beachfestival)	2024	Gemeente	Cofinanciering
- Waterloop/obstacle run	Promotie en beweging	2024 e.v.	Sportbedrijf	
- Tentoonstelling over historie & water	Bekendheid en trots bij bewoners, nieuwe bezoekers	2025	Stadslab	Cofinanciering
- Waterschans	Toegankelijk evenement	2025		Cofinanciering
<u>Werken met water</u>				
- Kano in/rond Almelo	Met de kano rondje varen	2023	TKBN	N.v.t.
- Bootverhuur	Met bootjes rondvaren	2028	Ondernemers	
- Kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties op het water	Unieke verblijfsaccommodaties in Twente	2024 e.v.	Exploitant	
- Beachclub langs het kanaal		2027	Exploitant	
- Verblijf aan het water	Extra overnachtingen	2025	Exploitant	
- Nieuwe zwembad koppelen aan waterstad	Beter benutte voorzieningen	2025	Sportbedrijf	
- Bundelen vaartuigverhuur	1 centrale plek	2023	Ondernemers	
<u>Bron van natuur</u>				
- Watereducatie voor kinderen	Betrekken kinderen	2024 e.v.	Waterschap & Sportbedrijf	N.v.t.
- Groene eilandjes aanleggen festival	Groene eilanden	2025	Programmeur	
- Clean-up day	Schoner water	2024 e.v.	Programmeur / ondernemers	Cofinanciering
- Kweekvijvers voor kinderen	Meer waterdieren	2024 e.v.	Waterschap	
<u>De verbinding van water</u>				
- Promotie van water in de stad	Bekendheid vergroten	2023 e.v.	SAP en MO	N.v.t.
- Organisatiestructuur met trekker	Periodieke meetings/monitoring	2024 e.v.	Gemeente	
- Periodieke update over ontwikkelingen	Bewustwording	2023 e.v.	Gemeente	

7. Uitvoeringspartners

Dit actieprogramma is bedoeld als leidraad voor projecten die niet alleen door de gemeente worden uitgevoerd, maar juist in samenwerking met partners. De belangrijkste partners binnen dit uitvoeringsprogramma zijn:

- Waterschap Vechtstromen: het Waterschap is voor nagenoeg al het water de beheerder. Bovendien zorgen zij voor veilig, voldoende en schoon water. Zij zijn zeer belangrijke partner in de verdere verbetering van de wateropvang, doorstroming en kwaliteit en kunnen goed adviseren in slimme oplossingen. De gemeente en het Waterschap werken al intensief samen bij stadsontwikkeling en in het Twents waternet (TWN).
- Almelo promotie: de promotie van de stad, de informatievoorziening aan bezoekers en de ondersteuning van evenementen is in handen van Almelo promotie. Met name voor de beeldvorming van de stad en richting geven aan passende evenementen is hun werk van grote invloed.
- Ondernemers: ondernemers zijn van groot belang voor de ontwikkeling van activiteiten, arrangementen en evenementen die gekoppeld zijn aan water. Denk aan de verhuur van sup's of kano's, het creëren van terrassen aan het water, het ontwikkelen van bijzondere overnachtingsvormen op het water, het organiseren van voorstellingen op het water of evenementen als de havendagen. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen cultureel of commercieel: het kan de horeca ondernemer aan het plein zijn, maar ook een filmhuis.
- Sportbedrijf: het sportbedrijf is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad, diverse sporthallen, gymlokalen en het leveren van buurtsportcoaches, gymlessen, buitenschoolse activiteiten en leefstijladviseurs. Ook de ijsbaan, de beach volleybal

competitie en de havendagen hebben zij de afgelopen jaren georganiseerd. Een belangrijke partner in enerzijds het organiseren van evenementen maar anderzijds ook het in beweging krijgen van de inwoners. Zij kunnen een rol spelen bij het verbinden van water en sport.

- Provincie: de provincie is uiteraard een belangrijke partner bij de waterverbindingen buiten de stad. Op dit moment wordt gewerkt aan het Provinciaal Programma Landelijk Gebied Overijssel en de omgevingsvisie, waar ook water een belangrijke plek in neemt.
- MarketingOost: dit actieprogramma is opgesteld door MarketingOost. Daarnaast voert ze concrete projecten uit op het gebied van onderzoek, aanbodontwikkeling en marketing binnen de vrijetijdseconomie.
- Gemeente: tenslotte is de gemeente uiteraard een belangrijke partner in de uitvoering van dit actieprogramma. Ze is initiatiefnemer en opdrachtgever geweest voor het opstellen van dit actieprogramma, maar verschillende randvoorwaardelijke onderdelen die de openbare ruimte betreffen zijn voor verantwoordelijkheid van de gemeente.

8. Bijlage: uitwerking projecten

Titel: Realiseren boothelling

Project en doel: Momenteel is het in Almelo niet mogelijk om een (middelgroot) vaartuig via een boothelling te water te laten. Wel zijn er vergevorderde plannen om ter hoogte van de AWV een boothelling te realiseren. Het realiseren van nog een extra boothelling is – met het oog op de profilering ‘waterstad’ – van toegevoegde waarde. Dit deelproject bevat de volgende onderdelen:

Acties gemeente:

- Uitvoeren locatiescan
- Uitzoeken kosten
- Dekking investering en onderhoud
- Vergunningverlening

Trekker: gemeente

Overige betrokken partijen: RWS / Waterschap

Periode: start verkenning 2024

Titel: Verduurzaming ‘Stad Almelo II’

Project en doel: Stichting Almelose Platbodems vaart met haar praam ‘Stad Almelo II’ al geruime tijd door de wateren in en om Almelo. De praam is van grote cultuur-historische waarde en brengt verleden (textielindustrie) en heden (waterstad) met elkaar samen. De stichting heeft de wens ingediend om het vaartuig te verduurzamen door de dieselmotor te vervangen voor een elektromotor. In het kader van verduurzaming juicht de gemeente dat van harte toe. Bijkomstig voordeel is dat met deze aanpassing het aantal passagiers per tocht aan boord mag zijn stijgt van 12 naar

25 personen. Daarmee kan de stichting grotere groepen (schoolklassen, personeelsuitjes) Almelo vanaf het water laten beleven en wordt bovendien deze unieke wijze van waterbeleving toekomstbestendig gemaakt.

Acties gemeente:

- Medewerking verlenen subsidieaanvraag

Trekker: Stichting Almelose Platbodems

Overige betrokken partijen: Gemeente

Financieel: cofinanciering

Periode: aanvraag subsidie in 2023

Titel: Programmering drijvend podium

Project en doel: De steiger in de havenkom kan tevens gebruikt worden als drijvend podium.

Tot op heden wordt daar relatief weinig gebruik van gemaakt. Dat heeft een aantal redenen. Enerzijds is er een tekort aan vrijwilligers. Het was initieel de bedoeling om de op- en afbouw van het podium uit te laten voeren door vrijwilligers. In de laatste jaren zijn (in het algemeen) steeds minder beschikbaar. Dat betekent dat de op- en afbouw uitgevoerd dient te worden door professionals. Daar zijn kosten aan verbonden (plusminus € 2.000,-). Anderzijds is het podium niet berekend op grote groepen mensen. Dat betekent dat we voor het gebruik van het podium selectief moeten zijn. Het frequenter gebruik van het drijvend podium zorgt voor meer reuring in de stad.

In een eerste verkenning is geconcludeerd dat het gebruik van het drijvend podium niet als doel op zich moet worden gezien, maar als een middel om meer bezoekers naar de binnenstad te krijgen. Dat betekent dat niet alleen het drijvend podium gebruikt wordt voor de programmering, maar ook andere locaties in de binnenstad daar onderdeel van uitmaken.

Acties:

- Aanstelling programmeur (incl. financiële dekking) met een duidelijke opdracht.

Trekker: Werkgroep programmering (Sportbedrijf, cultuurmakelaar, (horeca)ondernemers, gemeente)

Overige betrokken partijen: -

Trekker: n.t.b.

Overige betrokken partijen: Sportbedrijf, cultuurmakelaar, KHN Almelo, gemeente

Financieel: programmeur à 2 dagen per week en budget programmering

Periode: 2023 e.v.

Titel: Kanotocht voor mensen met een beperking

Project en doel: met dit project wil de Toeristische Kanobond Nederland (TKBN) mensen met een beperking (visueel, lichamelijk) een activiteit op het water laten beleven. De doelgroep gaat onder begeleiding een kanotocht (in en om Almelo) afleggen.

Acties gemeente:

- Faciliterende functie
- Faciliteren mogelijkheden overnachting deelnemers
- Vergunningverlening

Trekker: TKBN

Overige betrokken partijen: Sportbedrijf

Financieel: cofinanciering

Periode: 2024 e.v.

Titel: Obstacle Run

Project en doel: de Obstacle Run is een evenement waarbij de deelnemers onderweg diverse obstakels tegenkomen. Vaak gaat de route door de natuur en komen de deelnemers onderweg modder en water tegen. De groen-blauwe structuur van Almelo is daar uitermate geschikt voor. Dit evenement zorgt voor een unieke beleving van het water en groen.

Acties gemeente:

- Faciliterende functie
- Vergunningverlening

Trekker: Sportbedrijf

Overige betrokken partijen: gemeente

Financieel: cofinanciering

Periode: 2024 e.v.

Titel: de Groen/Blauw expositie

Project en doel: de groen/blauw expositie is een - voor Oost Nederland - uniek evenement dat is afgeleid van de 'Keukenhof'. Met dit evenement wil de organisatie een grote groep bezoekers trekken en hen de groen-blauwe structuur laten beleven.

Acties gemeente:

- Faciliterende functie
- Vergunningverlening

Trekker: Theaterproducent

Overige betrokken partijen: gemeente

Financieel: cofinanciering (een deel daarvan kan worden gedekt uit het budget t.b.v. het actieprogramma)

Periode: 2025

Titel: Kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties op het water

Project en doel: Kwalitatief hoogwaardige verblijfsaccommodaties op water zijn uniek in de regio en sluiten perfect aan het Almelo als dé waterstad van Twente. Vanuit de gemeente wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en verkend welke locaties in Almelo (eventueel) geschikt zijn voor dergelijke verblijfsaccommodaties.

Acties gemeente:

- Locatiescan
- Benaderen geïnteresseerde partijen
- Vergunningverlening

Trekker: gemeente, exploitant

Overige betrokken partijen: n.v.t.

Financieel: n.v.t.

Periode: 2024

Titel: Bundelen vaartuijverhuur

Project en doel: diverse ondernemers die momenteel vaartuijgen (kano's, sups, sloepen) verhuren zijn van plan de uitgifte van deze vaartuijgen te gaan bundelen. Dit heeft enerzijds als grote voordeel dat het vaker mogelijk is zonder reservering vooraf een vaartuijg te huren. Anderzijds is het dan ook mogelijk om tegelijkertijd meerdere typen vaartuijgen te huren.

Acties gemeente:

- Faciliterende functie
- Vergunningverlening

Trekker: ondernemers (Paddle & Surf, Stadslab, België, Nielz). In juli 2023 zullen deze partijen elkaar treffen en dit plan bespreekbaar maken.

Overige betrokken partijen: gemeente

Financieel: n.v.t.

Periode: 2023

Titel: Watereducatie voor kinderen

Project en doel: met een breed educatieaanbod biedt Vechtstromen alles over water voor de bovenbouw van het basisonderwijs en het gehele voortgezet onderwijs. Daarnaast biedt het waterschap excursies aan op rioolwaterzuiveringsinstallaties voor groep 7 en 8 en voortgezet onderwijs. Voor de bovenbouw van het basisonderwijs hebben ze van alles over water: een waterles met een rondleiding, een watervriendelijke tuinles en verschillende proefjes. Dit wordt gegeven door getrainde vrijwilligers. Er zijn lessen klimaat en zuivering voor het voortgezet onderwijs beschikbaar en voor het MBO is er een Toolbox beschikbaar via de Unie van Waterschappen. Verder verzorgen

vrijwilligers excursies naar de Doorbraak en een rioolwaterzuiveringsinstallatie Almelo Vissedijk. Dit project heeft als doel om kinderen te laten leren over water.

Acties gemeente:

- Faciliterende functie

Trekker: Waterschap Vechtstromen

Overige betrokken partijen: Contactpersonen PO en VO en gemeente

Financieel: n.v.t.

Periode: 2023 e.v.

Titel: Clean up day

Project en doel: enkele ondernemers willen hun kano's en sups gratis ter beschikking stellen voor jaarlijks terugkerende Clean Up Day, uitgevoerd door de bovenbouw VO. Dit project dient meerdere doelen. Het zorgt voor:

- o Schoner (stedelijk) water;
- o Dat jeugd meer in beweging komt;
- o Reuring op het water;
- o Bewustwording onder jeugd voor afval in de openbare ruimte.

Acties gemeente:

- Faciliterende functie
- Financiering prikkers en vuilniszakken
- Vergunningverlening

Trekkers: Ondernemers (Paddle & Surf en België)

Overige betrokken partijen: gemeente, VO bovenbouw

Financieel: cofinanciering

Periode: 2024

Titel: Organisatiestructuur met trekker

Project en doel: in deze fase is het van belang dat vanuit de gemeente capaciteit wordt ingezet op de invulling van een aanjagende en coördinerende functie, zodat opvolging wordt gegeven aan de uitvoering van het actieprogramma.

Trekker: gemeente

Overige betrokken partijen: allen

Financieel: 12 uur per week (reeds gedekt)

Periode: 2023 e.v.